

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Kees Camphuysen & Gerard Peet 2007.
Walvissen en dolfijnen in de Noordzee. Fontaine
Uitgevers. 160 p. Prijs € 24,90

Het eerste dat aan dit boek opvalt, is het ongebruikelijke formaat: 19 cm hoog en 26 cm breed. Bij het openslaan wordt deze keuze direct duidelijk. De eerste pagina's zijn gevuld met tekeningen op schaal van alle in de Noordzee voorkomende walvissen en dolfijnen. Dat gaat gewoon beter in een langwerpig boek. De Bruinvis meet hier slechts 2 cm, maar de Blauwe Vinvis past met 30 cm nog niet op één pagina. In dit boek gebruikt men trouwens de benaming “walvis” voor dieren die groot en traag zijn en “dolfijn” voor de kleinere dieren die zich veel sneller door het water bewegen. De tientallen prachtige tekeningen in dit boek zijn afkomstig van Frits-Jan Maas, bij het grote publiek bekend om de bijzonder fraaie informatieborden, die bijvoorbeeld bij de Oostvaardersplassen zijn geplaatst.

In dit bijzondere boek hebben Kees Camphuysen en Gerard Peet een enorme hoeveelheid gegevens overzichtelijk gepresenteerd. Uitvoerig wordt eerst ingegaan op de Noordzee als habitat voor walvissen. Hierna worden veel historische gegevens van strandingen op de Vlaamse en Nederlandse kust op een rijtje gezet. Het

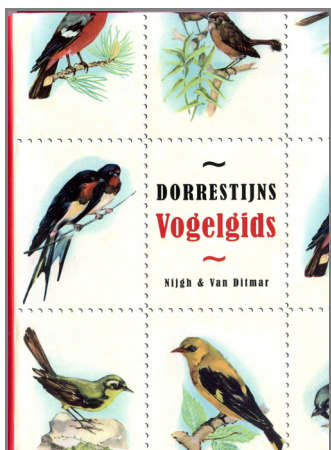
hoofdstuk dat de huidige bewoners van de Noordzee behandelt, begint met Bruinvis, Witsnuitdolfijn en Tuimelaar. Uitvoerig wordt ingegaan op de sterke stijging van het aantal waarnemingen en strandingen van Bruinvissen. Ook de verdrinking in visnetten komt hierbij ter sprake. Alle foto's van in zee zwemmende dolfijnen en walvissen zijn genomen in de Noordzee. Daarmee wordt onderstreept dat de Noordzee een natuurgebied van grote betekenis is. Bij de bespreking van de hierboven genoemde drie soorten duikt in het boek ook de naam van Jan Verwey op. Toen Jan Verwey in 1931 directeur werd van het Zoölogisch Station in Den Helder, begon hij met het tellen van Bruinvissen en Tuimelaars in het Marsdiep. In 1951 wist hij te melden dat de Bruinvis zeer sterk was

afgenomen. Na een opleving in 1957 en 1958 was het vrijwel gebeurd met Bruinvissen voor onze kust. Pas in de jaren negentig werden er weer af en toe Bruinvissen langs de kust gemeld. Na 2000 steeg het aantal waarnemingen en vondsten spectaculair. Ook vanuit de Noordwijkse zeetrekthut worden nu af en toe 10 tot 20 exemplaren in een uur gezien.

De bespreking van de overige soorten is uiteraard beknopter, maar ook hier valt de zorgvuldigheid en de aandacht voor details op. Zo is een kaartje opgenomen van de route die een Beloega in 1966 in de Rijn aflegde. Van de Katwijkse Bultrug (december 2003) worden de enorme zeepokken getoond en vergeleken met een prent uit 1755, waarop een gestrande balijnwalvis met enorme zeepokken staat afgebeeld.

Het hier besproken boek is van grote betekenis voor onze kijk op het natuurgebied Noordzee. Niet eerder werd op zo'n grondige en fraaie wijze duidelijk gemaakt dat die grote waterplas het leefgebied vormt voor een hele serie buitengewoon interessante zoogdieren. Voor iedereen met belangstelling voor deze zoogdiergroep is dit een onmisbaar boek!

Hans Dorrestijn 2007. *Dorrestijns Vogelgids*. Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam. 272 p. Prijs €24,90.

Bij een bezoek aan een boekhandel in de Breestraat te Leiden zocht ik vergeefs naar bovenstaande titel bij de afdeling Natuur. Het boek bleek wel bij de bestsellers van de Nederlandse literatuur te liggen. Deze vogelgids is dan ook geen vogelgids in de klassieke zin zoals de Peterson, de gids van Lars Jonsson en de ANWB-vogelgids. Wat het dan wel is, is moeilijk onder woorden te brengen. In ieder geval is het een bijzonder humoristisch boek door en over Hans Dorrestijn en zijn passie voor vogels. Uit sommige recensies in dagbladen krijg je de indruk dat Dorrestijn pas onlangs heeft ontdekt hoe leuk het is om naar vogels te kijken en dat dit hem van een drankprobleem heeft verlost. Uit het boek blijkt echter dat hij al ruim 25 jaar naar vogels kijkt. Wel krijgt zijn beleving een andere dimensie als hij eindelijk een echte kijker aanschaft en er een nieuwe wereld voor hem open gaat. Vooral de kleine vogeltjes hebben zijn sympathie. Lyrisch wordt hij over de Staartmees, al mag de Barmsijs er ook zijn. Vooral de wetenschappelijke naam *Carduelis cabaret* spreekt hem als cabaretier wel aan!

Het boek is bijzonder humoristisch geschreven. Nooit eerder had ik een vogelboek in handen dat zo op de lachspieren werkt! Dorrestijn houdt de serieuze vogelaars dan ook een spiegel voor die werkt als een lachspiegel. Typische trekjes van vogelaars worden lekker vet aangezet. Daarbij doet Dorrestijn zich min of meer voor als de buitenstaander die zijn best doet dit wereldje binnen te dringen. Zo gaat hij mee met een georganiseerde groepsreis van de Stichting Wolka naar Oost-Polen en beschrijft hij het gedrang op het houten plateau bij Budy om de balts van Poelsnippen te zien.

Deze vogelgids heeft een paar leuke bijzonderheden. Alle vogelsoorten die in de tekst worden genoemd zijn direct op dezelfde pagina

afgebeeld door een kleine kleurenfoto. Hiervoor is gebruik gemaakt van het omvangrijke archief van Birdpix.nl. Het gevolg hiervan is dat sommige soorten wel vijf keer worden afgebeeld. Soms keert dezelfde foto enkele malen terug, maar ook duiken nieuwe afbeeldingen van dezelfde soort op. Bij één foto (p. 128 Orpheusgrasmus is Nachtegaal) is het misgegaan bij het plaatsen van de onderschriften. De foto's van prima kwaliteit zijn langs de bladrand geplaatst. Een minpunt is wel dat hierdoor nog al wat vogels die 'naar buiten' kijken hun snavelpunt of zelfs een deel van hun kop zijn kwijtgeraakt.

Na enkele voorwoorden begint al snel een vogelalfabet dat met Aalscholver begint en met Zijdestaart eindigt. De letters Q en X worden uiteraard overgeslagen. Soms krijgt een letter één soort toebedeeld, een andere keer weet Dorrestijn van geen ophouden. Zo krijgt de Wielewaal, ook een van zijn lievelingsvogels, zelfs drie stukjes. Het eerste stukje begint zo: *Van alle gele vogels is de Wielwaal het geelst! Soms denk ik: was de Wielewaal maar net zo in aantal toegenomen als de Aalscholver, dan was het leven een stuk mooier.* Deze stukjes vertellen vaak leuke ervaringen op vogelgebied, maar ook allerlei familietoestanden komen regelmatig aan bod. De humoristische toon blijft evenwel overal gehandhaafd.

Dit boek is een echte aanrader. Voor de serieuze vogelaars is het een ontzettend leuk boek waarin met veel ironie het eigen wereldje bekeken wordt. Voor anderen die net als Dorrestijn in de ban van vogels zijn geraakt, maar dikwijls twijfelen over de juiste determinatie, is dit boek een stimulans om door te gaan. Tenslotte zal het boek ook goed te lezen zijn door mensen die weinig met vogels hebben, zo onderhoudend en humoristisch is dit boek geschreven.

Tijdens een drukbezochte voordracht signeert de auteur zijn boeken in het Jan Verwey Natuurcentrum. (dinsdagavond 22 mei 2007)